

İnternet Üzerinden Erişimin Engellenmesi ve İçerik Kaldırma

Kişilik hakları insanın en temel haklarından biri olmakla birlikte kişinin doğumuyla kazanılan, bir kimsenin maddi, manevi ve iktisadi varlığı üzerindeki haklarıdır. Kişilik hakları günümüzde internet ve sosyal medya yoluyla kolay bir şekilde ihlal edilebilir bir niteliğe bürünmüştür.

Bu durumun önüne geçebilmek için 23.05.2007 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi Ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun ve buna ilişkin İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesine Dair Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik çeşitli düzenlemeler yapılmıştır.

İnternet üzerinden içerik kaldırma ve erişimin engellenmesi işlemi, internet ortamında varolan konusu suç teşkil eden veyahut bir kişilik hakkını ihlal eden her türlü yazı, fotoğraf, haber, yorum vb. içeriğin kaldırılması ve erişimin engellenmesi için başvurulabilecek hukuki bir yoldur.

İnternet Üzerinden İçerik Kaldırma ve Erişimin Engellenmesinin Sebepleri

- 1- Suç Teşkil Eden İçeriğin Erişiminin Engellenmesi (5651 sayılı Kanun madde 8)
- 2- Kişilik Haklarının İhlal Edilmesi Sebebiyle Erişimin Engellenmesi (5651 sayılı Kanun madde 9)
- 3- Özel Hayatın Gizliliğinin İhlal Edilmesi Sebebiyle Erişimin Engellenmesi (5651 sayılı Kanun madde 9/A)
- 4- Telif Haklarının İhlal Edilmesi veyahut Haksız Rekabet Nedeniyle İçeriğin Engellenmesi (5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu EK m. 4)
- 5- Gecikmesinde Sakınca Bulunan Hallerde Erişimin Engellenmesi (5651 sayılı Kanun madde 8/A)
- 6- Unutulma Hakkının Sebebiyle İçeriğin Engellenmesi (5651 sayılı yasa madde 9, 6698 sayılı KVKK)

Suç Teşkil Eden İçeriğin Erişiminin Engellenmesi (5651 sayılı Kanun madde 8)

İnternet ortamında yapılan ve içeriği aşağıdaki suçları oluşturduğu hususunda yeterli şüphe sebebi bulunan yayımlarla ilgili olarak içeriğin çıkarılmasına ve/veya erişimin engellenmesine karar verilir;

- 1- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan;

- ❖ İntihara yönlendirme (Türk Ceza Kanunu madde 84),
- ❖ Çocukların cinsel istismarı (Türk Ceza Kanunu madde 103),
- ❖ Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma (Türk Ceza Kanunu madde 190),
- ❖ Sağlık için tehlikeli madde temini (Türk Ceza Kanunu madde 194),
- ❖ Müstehcenlik (Türk Ceza Kanunu madde 226),
- ❖ Fuhuş (Türk Ceza Kanunu madde 227),
- ❖ Kumar oynanması için yer ve imkân sağlama suçları (Türk Ceza Kanunu madde 228),

- 2- 25/7/1951 tarihli ve 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanunda yer alan suçlar.

- 3- 29/4/1959 tarihli ve 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanunda yer alan suçlar.
- 4- 1/11/1983 tarihli ve 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanununun 27. maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında yer alan suçlar.

Bu suçlar kapsamında verilecek içeriğin kaldırılması ve/veya erişim engellenmesi kararları soruşturma evresinde hâkim, kovuşturma evresinde ise mahkeme tarafından verilir.

Soruşturma evresinde, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı tarafından da içeriğin çıkarılmasına ve/veya erişimin engellenmesine karar verebilir. Bu durumda Cumhuriyet savcısı kararını 24 saat içinde hâkimin onayına sunar ve hâkim, kararını en geç 24 saat içinde verir. Bu süre içinde kararın onaylanmaması halinde tedbir, Cumhuriyet savcısı tarafından derhal kaldırılır. Erişimin engellenmesi kararı, amacı gerçekleştirecek nitelikte görülürse belirli bir süreyle sınırlı olarak da verilebilir. Koruma tedbiri olarak verilen içeriğin çıkarılmasına ve/veya erişimin engellenmesine ilişkin karara 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilir.

Hâkim, mahkeme veya Cumhuriyet savcısı tarafından verilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararının birer örneği, gereği yapılmak üzere Bilgi Teknolojileri Kurumuna gönderilir.

Koruma tedbiri olarak verilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararının gereğini yerine getirmeyen içerik, yer veya erişim sağlayıcılarının sorumluları, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, beş yüz günden üç bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Erişimin engellenmesi kararları, ihlalin gerçekleştiği yayın, kısım, bölüm ile ilgili olarak (URL vb. şeklinde) içeriğe erişimin engellenmesi yöntemiyle verilir. Ancak, teknik olarak ihlale ilişkin içeriğe erişimin engellenmesi yapılamadığı veya ilgili içeriğe erişimin engellenmesi yoluyla ihlalin önlenemediği durumlarda, internet sitesinin tümüne yönelik olarak erişimin engellenmesi kararı verilebilir.

Kişilik Haklarının İhlal Edilmesi Sebebiyle Erişimin Engellenmesi (5651 sayılı Kanun madde 9)

İnternet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini düşünen kişiler, içerik sağlayıcısına, buna ulaşamaması hâlinde yer sağlayıcısına başvurarak uyarı yöntemi ile içeriğin yayından çıkarılmasını isteyebileceği gibi doğrudan sulh ceza hâkimine başvurarak içeriğin çıkarılmasını ve/veya erişimin engellenmesini de isteyebilir. İnternet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden kişilerin talepleri, içerik ve/veya yer sağlayıcısı tarafından en geç 24 saat içinde cevaplandırılmak zorundadır.

İnternet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle kişilik hakları ihlal edilenlerin talepleri doğrultusunda Sulh Ceza Hâkimliği içeriğin çıkarılmasına ve/veya erişimin engellenmesine karar verebilir.

Hâkim, bu madde kapsamında vereceği erişimin engellenmesi kararlarını esas olarak, yalnızca kişilik hakkının ihlalinin gerçekleştiği yayın, kısım, bölüm ile ilgili olarak (URL, vb. şeklinde) içeriğe

erişimin engellenmesi yöntemiyle verir. Zorunlu olmadıkça internet sitesinde yapılan yayının tümüne yönelik erişimin engellenmesine karar verilmez. Ancak, hâkim URL adresi belirtilerek içeriğe erişimin engellenmesi yöntemiyle ihlalin engellenemeyeceğine kanaat getirmesi hâlinde, gerekçesini de belirtmek kaydıyla, internet sitesindeki tüm yayına yönelik olarak erişimin engellenmesine de karar verebilir. Kişilik haklarının ihlali nedeniyle yapılan başvurularda hâkim bu madde kapsamında yapılan başvuruyu en geç 24 saat içinde duruşma yapmaksızın karara bağlar.

Sulh Ceza Hâkimliği, kişilik haklarının ihlal edilmesi nedeniyle verdiği içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararları doğrudan Erişim Sağlayıcıları Birliğine gönderir. Hâkimin verdiği içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararına konu kişilik hakkının ihlaline ilişkin yayının başka internet adreslerinde de yayınlanması durumunda ilgili kişi tarafından Erişim Sağlayıcıları Birliğine müracaat edilmesi hâlinde mevcut karar bu adresler için de uygulanır.

Özel Hayatın Gizliliğinin İhlal Edilmesi Sebebiyle Erişimin Engellenmesi (5651 sayılı Kanun madde 9/A)

İnternet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle özel hayatının gizliliğinin ihlal edildiğini iddia eden kişiler, Bilgi Teknolojileri Kurumu'na doğrudan başvurarak içeriğe erişimin engellenmesi tedbirinin uygulanmasını isteyebilir. Yapılan bu talepte;

- ✓ Hakkın ihlaline neden olan yayının tam adresi (URL),
- ✓ Hangi açılardan hakkın ihlal edildiğine ilişkin açıklama
- ✓ Kimlik bilgilerini ispatlayacak bilgilere yer verilir.

Yukarıda sayılan bilgilerin herhangi birinde eksiklik olması hâlinde talep işleme konulmaz.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanı, kendisine gelen bu erişimin engellenmesi talebini uygulanmak üzere derhâl Erişim Sağlayıcıları Birliğine bildirir, erişim sağlayıcılar bu tedbir talebini derhâl, en geç 4 saat içinde yerine getirir. Erişimin engellenmesi, özel hayatın gizliliğini ihlal eden yayın, kısım, bölüm, resim, video ile ilgili olarak (URL şeklinde) içeriğe erişimin engellenmesi yoluyla uygulanır.

Erişimin engellenmesini talep eden kişiler, internet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle özel hayatın gizliliğinin ihlal edildiğinden bahisle erişimin engellenmesi talebini talepte bulunduğu saatten itibaren 24 saat içinde sulh ceza hâkiminin kararına sunar. Hâkim, internet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle özel hayatın gizliliğinin ihlal edilip edilmediğini değerlendirerek vereceği kararını en geç kırk sekiz saat içinde açıklar ve doğrudan Kuruma gönderir; aksi hâlde, erişimin engellenmesi tedbiri kendiliğinden kalkar.

Telif Haklarının İhlal Edilmesi veyahut Haksız Rekabet Nedeniyle Erişimin Engellenmesi (5651 sayılı Kanun m. 9, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu EK m.4, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu)

Telif hakkı ihlali, genellikle; telif hakkı eseri oluşturan kişi, atadığı bir yayıncı veya temsilci gibi birisine ait olan çalışmaların, telif hakkı sahibinin özel haklarını ihlal ederek ve izni olmadan kopyalanması, çoğaltılması, dağıtılması ya da izin gerektirecek şekilde görüntülenmesi, bazı çalışmalarda kullanılarak türetilmesi sonucu oluşan hak ihlalidir. Telif hakkının ihlali, başkasına ait

yazılı, basılı, görsel, işitsel vb. ürünlerin internet aracılığıyla izinsiz kullanımı ve yayımı gibi çok çeşitli nedenlerle ihlal edilebilir.

Telif haklarının ihlali 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunumuzun EK 4. maddesinin 3.fikrasına göre;

“Dijital iletim de dâhil olmak üzere işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan araçlarla servis ve bilgi içerik sağlayıcılar tarafından eser sahipleri ile bağlantılı hak sahiplerinin bu Kanunda tanınmış haklarının ihlâli halinde, hak sahiplerinin başvuruları üzerine ihlâle konu eserler içerikten çıkarılır. Bunun için hakları haleldar olan gerçek veya tüzel kişi öncelikle bilgi içerik sağlayıcısına başvurarak üç gün içinde ihlâlin durdurulmasını ister. İhlâlin devamı halinde bu defa, Cumhuriyet savcısına yapılan başvuru üzerine, üç gün içinde servis sağlayıcıdan ihlâle devam eden bilgi içerik sağlayıcısına verilen hizmetin durdurulması istenir. İhlâlin durdurulması halinde bilgi içerik sağlayıcısına yeniden servis sağlanır. Servis sağlayıcılar, bilgi içerik sağlayıcılarının isimlerini gösterir listeyi her ayın ilk iş günü Bakanlığa bildirir. Servis sağlayıcılar ile bilgi içerik sağlayıcıları, Bakanlıkça istendiği takdirde her türlü bilgi ve belgeyi vermekle yükümlüdür.”

Gecikmesinde Sakınca Bulunan Hâllerde İçeriğin Çıkarılması ve Erişimin Engellenmesi (5651 sayılı Kanun madde 8/A)

Yaşam hakkı ile kişilerin can ve mal güvenliğinin korunması, millî güvenlik ve kamu düzeninin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi veya genel sağlığın korunması sebeplerinden bir veya bir kaçına bağlı olarak hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde, Cumhurbaşkanlığı veya millî güvenlik ve kamu düzeninin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi veya genel sağlığın korunması ile ilgili bakanlıkların talebi üzerine Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanı tarafından internet ortamında yer alan yayınlara ilgili olarak içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilebilir. Karar, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanı tarafından derhâl erişim sağlayıcılara ve ilgili içerik ve yer sağlayıcılara bildirilir. İçerik çıkartılması ve/veya erişimin engellenmesi kararının gereği, derhâl ve en geç kararın bildirilmesi anından itibaren 4 saat içinde yerine getirilir.

Av. Ahmet Faruk ÜMÜT